

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಉತ್ತರಕಾಂಡೇ

॥ ಏಕವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾವಣಕರ್ತೃಕಂ ಯಮಲೋಕಸ್ಯೋಪರ್ಯಾಕ್ರಮಣಂ ತೇನ
ಯಮಸೈನಿಕಾನಾಂ ಸಂಹರಣಂ ಚ

ಏವಂ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರೋ ಜಗಾಮ ಲಘುವಿಕ್ರಮಃ |
ಆಖ್ಯಾತುಂ ತದ್ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಯಮಸ್ಯ ಸದನಂ ಪ್ರತಿ || 7.21.1 ||

ಅಪಶ್ಯತ್ ಸ ಯಮಂ ತತ್ರ ದೇವಮಗ್ನಿಪುರಸ್ಕೃತಂ |
ವಿಧಾನಮನುತಿಷ್ಠಂತಂ ಪ್ರಾಣಿನೋ ಯಸ್ಯ ಯಾದೃಶಂ || 7.21.2 ||

ಸ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಮಃ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಮಹರ್ಷಿಂ ತತ್ರ ನಾರದಂ |
ಅಬ್ರವೀತ್ ಸುಖಮಾಸೀನಮರ್ಘ್ಯಮಾವೇದ್ಯ ಧರ್ಮತಃ || 7.21.3 ||

ಕಚ್ಚಿತ್ ಕ್ಷೇಮಂ ನು ದೇವರ್ಷೇ ಕಚ್ಚಿದ್ ಧರ್ಮೋ ನ ನಶ್ಯತಿ |
ಕಿಮಾಗಮನಕೃತ್ಯಂ ತೇ ದೇವಗಂಧರ್ವಸೇವಿತ || 7.21.4 ||

ಅಬ್ರವೀತ್ ತು ತದಾ ವಾಕ್ಯಂ ನಾರದೋ ಭಗವಾನ್ಮುನಿಃ |
ಶ್ರೂಯತಾಮಭಿಧಾಸ್ಯಾಮಿ ವಿಧಾನಂ ಚ ವಿಧೀಯತಾಂ || 7.21.5 ||

ಏಷ ನಾಮ್ನಾ ದಶಗ್ರೀವಃ ಪಿತೃರಾಜ ನಿಶಾಚರಃ |
ಉಪಯಾತಿ ವಶಂ ನೇತುಂ ವಿಕ್ರಮೈಸ್ತ್ವಾಂ ಸುದುರ್ಜಯಂ || 7.21.6 ||

ಏತೇನ ಕಾರಣೇನಾಹಂ ತ್ವರಿತೋ ಹ್ಯಾಗತಃ ಪ್ರಭೋ |
ದಂಡಪ್ರಹರಣಸ್ಯಾದ್ಯ ತವ ಕಿಂ ನು ಭವಿಷ್ಯತಿ || 7.21.7 ||

ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ದೂರಾದಂಶುಮಂತಮಿವೋದಿತಂ |
ದದೃಶುದೀಪ್ತಮಾಯಾಂತಂ ವಿಮಾನಂ ತಸ್ಯ ರಕ್ಷಸಃ || 7.21.8 ||

ತಂ ದೇಶಂ ಪ್ರಭಯಾ ತಸ್ಯ ಪುಷ್ಪಕಸ್ಯ ಮಹಾಬಲಃ |
ಕೃತ್ವಾ ವಿತಿಮಿರಂ ಸರ್ವಂ ಸಮೀಪಮಭ್ಯವರ್ತತ || 7.21.9 ||

ಸೋಽಪಶ್ಯತ್ ಸ ಮಹಾಬಾಹುದರ್ಶಗ್ರೀವಸ್ತತಸ್ತತಃ |
ಪ್ರಾಣಿನಃ ಸುಕೃತಂ ಚೈವ ಭುಂಜಾನಾಂಶ್ಚೈವ ದುಷ್ಕೃತಂ || 7.21.10 ||

ಅಪಶ್ಯತ್ ಸೈನಿಕಾಂಶ್ಚಾಸ್ಯ ಯಮಸ್ಯಾನುಚರೈಃ ಸಹ |
ಯಮಸ್ಯ ಪುರುಷೈರುಗ್ರೈಃಪೋರರೂಪೈರ್ಭಯಾನಕೈಃ || 7.21.11 ||

ದದರ್ಶ ವದ್ಯಮಾನಾಂಶ್ಚ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಾಂಶ್ಚ ದೇಹಿನಃ |
ಕ್ರೋಶತಶ್ಚ ಮಹಾನಾದಂ ತೀವ್ರನಿಷ್ಠನತತ್ಪರಾನ್ || 7.21.12 ||

ಕೃಮಿಭಿರ್ಭಕ್ಷ್ಯಮಾಣಾಂಶ್ಚ ಸಾರಮೇಯೈಶ್ಚ ದಾರುಣೈಃ |
ಶ್ರೋತ್ರಾಯಾಸಕರಾ ವಾಚೋ ವದತಶ್ಚ ಭಯಾವಹಾಃ || 7.21.13 ||

ಸಂತಾರ್ಯಮಾಣಾನ್ ವೈತರಣೀಂ ಬಹುಶಃ ಶೋಣಿತೋದಕಾಂ |
ಬಾಲುಕಾಸು ಚ ತಪ್ತಾಸು ತಪ್ಯಮಾನಾನ್ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ || 7.21.14 ||

ಅಸಿಪತ್ರವನೇ ಚೈವ ಭಿದ್ಯಮಾನಾನಧಾರ್ಮಿಕಾನ್ |
ರೌರವೇ ಕ್ಷಾರನದ್ಯಾಂ ಚ ಕ್ಷುರಧಾರಾಸು ಚೈವ ಹಿ || 7.21.15 ||

ಪಾನೀಯಂ ಯಾಚಮಾನಾಂಶ್ಚ
ತೃಷಿತಾನ್ ಕ್ಷುಧಿತಾನಪಿ |
ಶವಭೂತಾನ್ ಕೃಶಾನ್ ದೀನಾನ್
ವಿವರ್ಣಾನ್ ಮುಕ್ತಮೂರ್ಧಜಾನ್ || 7.21.16 ||

ಮಲಪಂಕಧರಾನ್ ದೀನಾನ್ ರೂಕ್ಷಾಂಶ್ಚ ಪರಿಧಾವತಃ |
ದದರ್ಶ ರಾವಣೋ ಮಾರ್ಗೇ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ || 7.21.17 ||

ಕಾಂಶ್ಚಿಚ್ಛ ಗೃಹಮುಖ್ಯೇಷು ಗೀತವಾದಿತ್ರನಿಸ್ವನೈಃ |
ಪ್ರಮೋದಮಾನಾನದ್ರಾಕ್ಷೀದ್ ರಾವಣಃ ಸುಕೃತೈಃ ಸ್ವಕೈಃ || 7.21.18 ||

ಗೋರಸಂ ಗೋಪ್ರದಾತಾರೋ ಹ್ಯನ್ನಂ ಚೈವಾನ್ನದಾಯಿನಃ |
ಗೃಹಾಂಶ್ಚ ಗೃಹದಾತಾರಃ ಸ್ವಕರ್ಮಫಲಮಶ್ನತಃ || 7.21.19 ||

ಸುವರ್ಣಮಣಿಮುಕ್ತಾಭಿಃ ಪ್ರಮದಾಭಿರಲಂಕೃತಾನ್ |
ಧಾರ್ಮಿಕಾನಪರಾಂಸ್ತತ್ರ ದೀಪ್ಯಮಾನಾನ್ ಸ್ವತೇಜಸಾ || 7.21.20 ||

ದದರ್ಶ ಸ ಮಹಾಬಾಹೂ ರಾವಣೋ ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪಃ |
ತತಸ್ತಾನ್ ಭಿದ್ಯಮಾನಾಂಶ್ಚ ಕರ್ಮಭಿದುಷ್ಕೃತೈಃ ಸ್ವಕೈಃ || 7.21.21 ||

ರಾವಣೋ ಮೋಚಯಾಮಾಸ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಬಲಾದ್ ಬಲೀ |
ಪ್ರಾಣಿನೋ ಮೋಕ್ಷಿತಾಸ್ತೇನ ದಶಗ್ರೀವೇಣ ರಕ್ಷಸಾ || 7.21.22 ||

ಸುಖಮಾಪುರ್ಮುಹೂರ್ತಂ ತೇ ಹ್ಯತರ್ಕಿತಮಚಿಂತಿತಂ |
ಪ್ರೇತೇಷು ಮುಚ್ಯಮಾನೇಷು ರಾಕ್ಷಸೇನ ಮಹೀಯಸಾ || 7.21.23 ||

ಪ್ರೇತಗೋಪಾಃ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧಾ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಮಭಿದ್ರವನ್ |
ತತೋ ಹಲಹಲಾಶಬ್ಧಃ ಸರ್ವದಿಗ್ಭ್ಯಃ ಸಮುತ್ಥಿತಃ || 7.21.24 ||

ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಯೋಧಾನಾಂ ಶೂರಾಣಾಂ ಸಂಪ್ರಧಾವತಾಂ |
ತೇ ಪ್ರಾಸ್ಮೈಃ ಪರಿಘೈಃ ಶೂಲ್ಯೈರ್ಮುಸಲೈಃ ಶಕ್ತಿತೋಮರೈಃ || 7.21.25 ||

ಪುಷ್ಪಕಂ ಸಮಧರ್ಷಂತ ಶೂರಾಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ |
ತಸ್ಯಾಸನಾನಿ ಪ್ರಾಸಾದಾನ್ ವೇದಿಕಾಸ್ತೋರಣಾನಿ ಚ || 7.21.26 ||

ಪುಷ್ಪಕಸ್ಯ ಬಭಂಜುಸ್ತೇ ಶೀಘ್ರಂ ಮಧುಕರಾ ಇವ |
ದೇವನಿಷ್ಠಾನಭೂತಂ ತದ್ ವಿಮಾನಂ ಪುಷ್ಪಕಂ ಮೃಧೇ || 7.21.27 ||

ಭಜ್ಯಮಾನಂ ತಥೈವಾಸೀದಕ್ಷಯಂ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸಾ |
ಅಸಂಖ್ಯಾ ಸುಮಹತ್ಯಾಸೀತ್ ತಸ್ಯ ಸೇನಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ || 7.21.28 ||

ಶೂರಾಣಾಮಗ್ರಯಾತ್ಮ್ಯಾಣಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಾನಿ ಚ |
ತತೋ ವೃಕ್ಷೈಶ್ಚ ಶೈಲೈಶ್ಚ ಪ್ರಾಸಾದಾನಾಂ ಶತೈಸ್ತಥಾ || 7.21.29 ||

ತತಸ್ತೇ ಸಚಿವಾಸ್ತಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಂ ಯಥಾಬಲಂ |
ಅಯುದ್ಧಂತ ಮಹಾವೀರಾಃ ಸ ಚ ರಾಜಾ ದಶಾನನಃ || 7.21.30 ||

ತೇ ತು ಶೋಣಿತದಿಗ್ಧಾಂಗಾಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಸಮಾಹತಾಃ |
ಅಮಾತ್ಯಾ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಸ್ಯ ಚಕ್ರರಾಯೋಧನಂ ಮಹತ್ || 7.21.31 ||

ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ತೇ ಮಹಾಭಾಗಾ ಜಘ್ನುಃ ಪ್ರಹರಣೈರ್ಭೃಶಂ |
ಯಮಸ್ಯ ಚ ಮಹಾಬಾಹೋ ರಾವಣಸ್ಯ ಚ ಮಂತ್ರಿಣಃ || 7.21.32 ||

ಅಮಾತ್ಯಾಂಸ್ತಾಂಸ್ತು ಸಂತ್ಯಜ್ಯ ಯಮಯೋಧಾ ಮಹಾಬಲಾಃ |
ತಮೇವ ಚಾಭ್ಯಧಾವಂತ ಶೂಲವರ್ಷೈರ್ದಶಾನನಂ || 7.21.33 ||

ತತಃ ಶೋಣಿತದಿಗ್ಧಾಂಗಃ ಪ್ರಹಾರೈರ್ಜರ್ಜರೀಕೃತಃ |
ಫುಲ್ಲಾಶೋಕ ಇವಾಭಾತಿ ಪುಷ್ಪಕೇ ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪಃ || 7.21.34 ||

ಸ ತು ಶೂಲಗದಾಪ್ರಾಸಾಂಛಕ್ತಿತೋಮರಸಾಯಕಾನ್ |
ಮುಸಲಾನಿ ಶಿಲಾವೃಕ್ಷಾನ್ ಮುಮೋಚಾಸ್ತ್ರಬಲಾದ್ ಬಲೇ || 7.21.35 ||

ತರೂಣಾಂ ಚ ಶಿಲಾನಾಂ ಚ ಶಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಚಾತಿದಾರುಣಂ |
ಯಮಸೈನ್ಯೇಷು ತದ್ ವರ್ಷಂ ಪಪಾತ ಧರಣೀತಲೇ || 7.21.36 ||

ತಾಂಸ್ತು ಸರ್ವಾನ್ ವಿನಿರ್ಭಿದ್ಯ ತದಸ್ತ್ರಮಪಹತ್ಯ ಚ |
ಜಘ್ನುಸ್ತೇ ರಾಕ್ಷಸಂ ಘೋರಮೇಕಂ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ || 7.21.37 ||

ಪರಿವಾರ್ಯ ಚ ತಂ ಸರ್ವೇ ಶೈಲಂ ಮೇಘೋತ್ಕರಾ ಇವ |
ಭಿಂದಿಪಾಲ್ಯೈಶ್ಚ ಶೂಲ್ಯೈಶ್ಚ ನಿರುಚ್ಛ್ವಾಸಮಪೋಧಯನ್ || 7.21.38 ||

ವಿಮುಕ್ತಕವಚಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಿಕ್ತಃ ಶೋಣಿತವಿಸ್ರವೈಃ |
ತತಃ ಸ ಪುಷ್ಪಕಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮವತಿಷ್ಠತ || 7.21.39 ||

ತತಃ ಸ ಕಾರ್ಮುಕೇ ಬಾಣೇ ಸಮರೇ ಚಾಭಿವರ್ಧತ |
ಲಬ್ಧಸಂಜ್ಞೋ ಮುಹೂರ್ತೇನ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತಸ್ಥೌ ಯಥಾಂತಕಃ || 7.21.40 ||

ತತಃ ಪಾಶುಪತಂ ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ಸಂಧಾಯ ಕಾರ್ಮುಕೇ |
ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ತಾನುಕ್ತ್ವಾ ತಚ್ಚಾಪಂ ವ್ಯಪಕರ್ಷತ || 7.21.41 ||

ಆಕರ್ಣಾತ್ ಸ ವಿಕೃಷ್ಯಾಥ ಚಾಪಮಿಂದ್ರಾರಿರಾಹವೇ |
ಮುಮೋಚ ತಂ ಶರಂ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತ್ರಿಪುರೇ ಶಂಕರೋ ಯಥಾ || 7.21.42 ||

ತಸ್ಯ ರೂಪಂ ಶರಸ್ಯಾಸೀತ್ ಸಧೂಮಜ್ವಾಲಮಂಡಲಂ |
ವನಂ ದಹಿಷ್ಯತೋ ಘರ್ಮೇ ದಾವಾಗ್ನೇರಿವ ಮೂರ್ಚ್ಛತಃ || 7.21.43 ||

ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೀ ಸ ತು ಶರಃ ಕ್ರವ್ಯಾದಾನುಗತೋ ರಣೇ |
ಮುಕ್ತೋ ಗುಲ್ಮಾನ್ ದ್ರುಮಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಭಸ್ಮ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಧಾವತಿ || 7.21.44 ||

ತೇ ತಸ್ಯ ತೇಜಸಾ ದಗ್ಧಾಃ ಸೈನ್ಯಾ ವೈವಸ್ವತಸ್ಯ ತು |
ರಣೇ ತಸ್ಮಿನ್ ನಿಪತಿತಾ ಮಾಹೇಂದ್ರಾ ಇವ ಕೇತವಃ || 7.21.45 ||

ತತಸ್ತು ಸಚಿವೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ರಾಕ್ಷಸೋ ಭೀಮವಿಕ್ರಮಃ |
ನನಾದ ಸುಮಹಾನಾದಂ ಕಂಪಯನ್ನಿವ ಮೇದಿನೀಂ || 7.21.46 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಉತ್ತರಕಾಂಡೇ ಏಕವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||